

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดของผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา (1) เพื่อศึกษาระดับความเครียดของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี (2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี (3) เพื่อแสวงหาแนวทางในการส่งเสริมสุขภาพจิตและการแก้ไขปัญหาความเครียดของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีให้ลดลงหรืออยู่ในระดับที่เหมาะสม การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้แนวคิดทฤษฎีที่สำคัญ ได้แก่ แนวความคิดเกี่ยวกับความเครียด ว่าด้วยความหมายของความเครียด, ประเภทความเครียด, ระดับความเครียด, สาเหตุของความเครียด, อาการของผู้ที่มีความเครียด, ผลกระทบของความเครียด, ผลเสียของความเครียด, การวัดความเครียด, แนวทางการแก้ไขปัญหาความเครียด รวมทั้งแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเครียด ได้แก่ ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ ทฤษฎีความสอดคล้องของบุคคลกับสิ่งแวดล้อม ทฤษฎีความกดดันทั่วไป รวมไปถึงแนวความคิดเกี่ยวกับความเครียดของผู้ต้องขัง นอกจากนี้ยังศึกษาถึง ข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ ว่าด้วยผู้ต้องขังระหว่างสอบสวนหรือระหว่างการพิจารณาคดี และอำนาจหน้าที่ของเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี ทั้ง 3 ประเภท ได้แก่ ผู้ต้องขังระหว่างสอบสวน ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณา-ไต่สวน และผู้ต้องขังระหว่างอุทธรณ์-ฎีกา รวมทั้งสิ้น 260 ชุด คิดเป็นร้อยละเปอร์เซ็นต์

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลได้เสร็จสิ้นแล้ว ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามทั้งหมดตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของคำตอบ ลงรหัสข้อมูลแล้วนำข้อมูลมาประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS (Statistical Package for the Social Science Program) ในการคำนวณหา ค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับอธิบายข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ค่ามัธยฐานเลขคณิต (Mean) สำหรับหาค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของประชากรที่ศึกษา ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับหาค่ากระจายในแต่ละคำตอบ และทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อ

ระดับความเครียดโดยใช้ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-square) โดยสรุปผลการศึกษาดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี
- ส่วนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อระดับความเครียดของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี
- ส่วนที่ 3 ระดับความเครียดของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี
- ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
- ส่วนที่ 5 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อระดับความเครียด

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี

จากการศึกษาพบว่า ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-32 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.9 ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 39.6 สถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 55.4 ก่อนถูกดำเนินคดีมีอาชีพรับจ้าง/ลูกจ้าง คิดเป็นร้อยละ 65.4 มีรายได้ 5,000-10,000 บาท ไม่มีภาระหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 51.9 อยู่ในระหว่างอุทธรณ์-ฎีกาในชั้นตอนของศาลอุทธรณ์-ฎีกา คิดเป็นร้อยละ 37.3 ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ร้อยละ 58.1 อยู่ในเรือนจำมากกว่า 3 เดือน คิดเป็นร้อยละ 73.8 และผู้ต้องขังส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว คิดเป็นร้อยละ 71.9

2. ข้อมูลปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อระดับความเครียดของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี

จากการศึกษาปัจจัยแวดล้อม พบว่า ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี มีความเห็นไม่แน่ใจว่าปัจจัยแวดล้อมมีผลต่อระดับความเครียด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30 เมื่อพิจารณาปัจจัยแวดล้อมในแต่ละด้าน พบว่า ด้านครอบครัวและธุรกิจการงาน ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีเห็นด้วยว่าครอบครัวและธุรกิจการงานมีผลต่อระดับความเครียด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 ด้านคดีความ ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีมีความเห็นไม่แน่ใจว่าคดีความมีผลต่อระดับความเครียด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 และด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมภายในเรือนจำ ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีมีความเห็นไม่แน่ใจว่าสังคมและสิ่งแวดล้อมภายในเรือนจำมีผลต่อระดับความเครียด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.88

3. ระดับความเครียดของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี

จากการศึกษา พบว่า ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีส่วนใหญ่ มีระดับความเครียดปานกลาง มีค่าเฉลี่ยทางสถิติ 1.11 โดยผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี มีระดับความเครียดปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 47.3 รองลงมา มีระดับความเครียดต่ำ คิดเป็นร้อยละ 44.6 และน้อยที่สุด คือ มีระดับความเครียดสูง คิดเป็นร้อยละ 8.1

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี ในเรื่อง เรื่องที่ทำให้เครียดขณะอยู่ในเรือนจำ พบว่ากลุ่มตัวอย่าง เครียดเพราะมีความกังวลเรื่องคดีความ รูปคดี เป็นอันดับแรก คิดเป็นร้อยละ 25.7 รองลงมา คือ ความกังวลเรื่องครอบครัว คิดถึงครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 23.5 และเครียดเพราะยอดงานเยอะเป็นอันดับที่สาม คิดเป็นร้อยละ 10.4

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี ในเรื่องวิธีการจัดการกับความเครียด พบว่ากลุ่มตัวอย่างใช้วิธีออกกำลังกายหรือเล่นกีฬา เป็นอันดับแรก คิดเป็นร้อยละ 24.2 รองลงมา คือ อ่านหนังสือ คิดเป็นร้อยละ 17.3 และใช้วิธีการพูดคุยกับเพื่อนผู้ต้องขังด้วยกันเป็นอันดับที่สาม คิดเป็นร้อยละ 13.1

5. การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อระดับความเครียด

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความเครียด พบว่าขั้นตอนระหว่างการพิจารณาคดีและโรคประจำตัวมีความสัมพันธ์กับระดับความเครียด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดย ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีที่มีระดับความเครียดต่ำ จะพบในขั้นตอนระหว่างการพิจารณาคดีของศาลชั้นต้น มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.1 ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีที่มีระดับความเครียดปานกลาง จะพบในขั้นตอนระหว่างสอบสวน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.4 และผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีที่มีระดับความเครียดสูง จะพบในขั้นตอนระหว่างอุทธรณ์-ฎีกา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.9 และผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีที่มีระดับความเครียดต่ำ จะพบในกลุ่มผู้ต้องขังที่ไม่มีโรคประจำตัว มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 81.1 ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีที่มีระดับความเครียดปานกลาง จะพบในกลุ่มผู้ต้องขังที่ไม่มีโรคประจำตัว มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.7 และผู้ต้องขัง

ระหว่างพิจารณาคดีที่มีระดับความเครียดสูง จะพบในกลุ่มผู้ต้องขังที่ไม่มีโรคประจำตัว มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.4

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแวดล้อมกับระดับความเครียด พบว่า ปัจจัยแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับระดับความเครียด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีที่มีระดับความเครียดต่ำ จะพบในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับทัศนคติไม่แน่ใจต่อปัจจัยแวดล้อมว่ามีผลต่อระดับความเครียด มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 73.3 ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีที่มีระดับความเครียดปานกลาง จะพบในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับทัศนคติไม่แน่ใจต่อปัจจัยแวดล้อมว่ามีผลต่อระดับความเครียด มากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 57.7 และผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีที่มีระดับความเครียดสูง จะพบในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับทัศนคติเห็นด้วยต่อปัจจัยแวดล้อมว่ามีผลต่อระดับความเครียด มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.9

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

1. ทางเรือนจำควรส่งเสริมกิจกรรมเกี่ยวกับครอบครัวให้มากขึ้น เช่น กิจกรรมการเยี่ยมใกล้ชิด กิจกรรมการเยี่ยมใกล้ชิดผู้ต้องขังสูงอายุ กิจกรรมเยี่ยมใกล้ชิดในวันพ่อ-วันแม่ และควรเพิ่มเวลาในการเยี่ยมปกติ
2. กรมราชทัณฑ์ควรมีนโยบายช่วยเหลือสนับสนุนและให้สิทธิแก่ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี ในการดำเนินการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ และควรให้แต่ละเรือนจำที่มีอำนาจควบคุมผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี จัดทีมที่ปรึกษากฎหมายโดยเจ้าหน้าที่ร่วมกับอาสาสมัครผู้ต้องขังที่มีความรู้ความชำนาญในด้านกฎหมาย ให้บริการแก่ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี
3. กรมราชทัณฑ์ควรมีการพัฒนาด้านการแพทย์ภายในเรือนจำ โดยการเพิ่มบุคลากรให้เพียงพอต่อการให้บริการแก่ผู้ต้องขัง การปรับปรุงคุณภาพยา และการรักษาที่รวดเร็วยิ่งขึ้น
4. กรมราชทัณฑ์ควรกำชับให้เจ้าหน้าที่เรือนจำปฏิบัติต่อผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี ให้เป็นไปตามข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ ว่าด้วยผู้ต้องขังระหว่างสอบสวนหรือระหว่างการพิจารณาคดี ให้มากที่สุด และถ้าหากเป็นไปได้ควรแยกผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีออกจากผู้ต้องขังเด็ดขาด
5. ทางเรือนจำควรหาอาชีพที่เหมาะสมในการฝึกวิชาชีพและสามารถเอาไปใช้ได้ในชีวิตจริงเมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษไปแล้ว การทำงานในกองงานควรสอบถามความสมัครใจผู้ต้องขังก่อน และจำนวนยอดงานควรปรับให้เหมาะสมตามความสามารถและประเภทของผู้ต้องขัง

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดของผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความเครียดของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี และเพื่อแสวงหาแนวทางในการส่งเสริมสุขภาพจิตและการแก้ไขปัญหาความเครียดของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีให้ลดลงหรืออยู่ในระดับที่เหมาะสม ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาระดับความเครียดของผู้ต้องขังในช่วงเวลาที่ต่างกัน เช่น ศึกษาเปรียบเทียบระดับความเครียดของผู้ต้องขังที่เข้าใหม่กับผู้ต้องขังเก่า ศึกษาระดับความเครียดของผู้ต้องขังก่อนทราบผลคดีหรือหลังทราบผลคดี หรือศึกษาระดับความเครียดของผู้ต้องขังที่ป่วยด้วยโรคร้ายแรง ที่รักษาไม่หาย เพื่อที่จะได้ผลการศึกษาที่แตกต่างจากการศึกษารั้งนี้